

1. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩИТЕ НОРМАТИВНИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Настоящият анализ обхваща принципите на националното законодателство по управление на отпадъците и основните ангажменти на общината произтичащи от това законодателство. Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

- Какви са изискванията и задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация регламентирани от националното законодателство;
- Приета ли е нормативна уредба на местно ниво, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение управлението на отпадъците и същата съдържа ли минималните изисквания на ЗУО;
- Какво е нивото на изпълнение на действащата Програма за управление на отпадъците 2014-2020 г.;
- Какви са основните изводи и препоръки от направения анализ.

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на информацията, необходима за анализа са използвани следните методи:

- Проучване на национални и местни нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общината;
- Проучване на стратегически и програмни документи на национално ниво и анализ на документите относно управление на отпадъците на местно ниво;
- Анализ на отчетите за напредъка по изпълнението на програмните документи, свързани с управление на отпадъците пред Общински съвет – Пловдив.

1. Анализ на националната и общинската нормативна рамка

1.1. Анализ на националната нормативна рамка

Принципи

Националната политика по управление на отпадъците се основава на основните принципи за управление на отпадъците, залегнали в международните правни актове, по които Р. България е страна, а именно:

- Устойчиво развитие - използване на природите ресурси по начин, който не ги унищожава или уврежда и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения;
- Предотвратяване - ограничаване до минимум използването на природни ресурси и намаляване на количествата и/или опасността, произтичащи от образуваните отпадъци;

- Превантивност - предвиждане и избягване на потенциалните проблеми при дейностите с отпадъци за предотвратяване на риска за околната среда и човешкото здраве;
- Най-добрите налични техники, неизискващи прекомерни разходи - йерархията на управлението на отпадъците описва предпочитаната последователност на операциите и дейностите с отпадъци, които могат да се приложат при оценяване на различни възможности. Най-добрата налична техника е решение/решения, което води до най-големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда в дългосрочен план. Независимо от приоритетния ред при управление на отпадъците прилагането му трябва да се съпостави с най-добрите налични техники, като бъде съобразено със съществуващото положение, социалните и икономическите условия;
- Интегрирано управление на отпадъците – интегрираното управление обхваща всички принципи на политиката по управление на отпадъците, гарантиращо ефективност и ефикасност на различните подходи и методи;
- Близост – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на образуването им;
- "Замърсителят плаща" и "Отговорност на производителя" – причинителите и притежателите на отпадъци трябва да поемат отговорност за покриването на пълните разходи за действията си;
- Участие на обществеността – широката общественост, заинтересованите страни и лица трябва да участват при разработване на програмни документи и да допринасят за вземане на решения във връзка с управление на отпадъците.

Приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците съгласно разпоредбите на чл. 4 от Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците и за отмяна на определени директиви, на чл. 6, ал. 1 на ЗУО и на определените приоритети в Националния план за управление на отпадъците за периода 2014-2020 г. (НПУО):

1. предотвратяване на образуването им;
2. подготовка за повторна употреба;
3. рециклиране;
4. друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
5. обезвреждане.

„Предотвратяването“ на отпадъци е определено в директивата като мерки, които се предприемат преди веществата или предметите да се превърнат в отпадък, с което се намалява:

- Генерираното количество отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл (количествено предотвратяване);

- Съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите (качествено предотвратяване).

„Подготовка за повторна употреба“ включва почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно (например поправка на велосипеди, електрическо и електронно оборудване, мебели и др., които след като са поправени се използват като втора употреба). Подготовката за повторна употреба е вид оползотворяване на отпадъците.

Под **„рециклиране“** се разбира всяка дейност по оползотворяване, посредством която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества, за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности.

„Друго оползотворяване“ е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване“ съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране. Примери за други оползотворяване са:

- Изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицираната като R1 в Приложение II към РДО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в Приложение I към РДО;
- Насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване.

„Обезвреждане“ – депониране; изгаряне и съвместно изгаряне, които не отговарят на критериите, за да бъдат определени като оползотворяване.

Основни ангажменти на органите на местното самоуправление и местната администрация произтичащи от законодателството по управление на отпадъците.

Закона за управление на отпадъците въвежда:

- Цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и от други източници, които общините трябва да достигнат:
 - до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
 - до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
 - до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.
- Най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

■ Цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Кметът на общината организира управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на ЗУО и наредбата по чл. 22.

Кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица по чл. 35 от ЗУО, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане.

Кметът на общината отговаря за:

1. Осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. Събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
3. Почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
4. Избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци.

Изискванията към площадките, съоръженията и инсталациите за битови отпадъци са регламентирани в Наредба № 7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (Обн. ДВ. бр.81 от 17.09.2004г.) и Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г);

Кметът на общината самостоятелно, когато не участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците, или съвместно с другите кметове на общините от сдружението, предприема действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за изграждане на ново/и съоръжение/я за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията, за което уведомява съответната РИОСВ.

5. Организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;

Със Закона за управление на отпадъците обнародван ДВ, бр.53 от 13.07.2012 г. отпада задължението на общините за осигуряване на депа за депониране на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради, извън отпадъците от ремонтна дейност на жилищата на домакинствата.

6. Разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
7. Организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;

Кметът на общината организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране по чл. 19, ал. 3, т. 6, като сключва договори при условия и ред, определен с решение на общинския съвет, със:

- организации по оползотворяване, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III, и/или
- други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на съответната община, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда.

С договорите се урежда разделното събиране на отпадъци от домакинствата, административните, социалните и обществените сгради, заведенията за обществено хранене, търговските обекти и обектите за отдых, забавления и туризъм и се определят най-малко следните условия:

- Изискванията към системата за разделно събиране на отпадъците от домакинствата, в т.ч. обслужвано население, вид, брой и разположение на съдовете и площадките за разделно събиране на отпадъците, честота на обслужване;
- Количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от домакинствата и подобни отпадъци, както и условията и редът за отчитане на тяхното изпълнение;
- Задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на територията на съответната община;
- Задълженията за предоставяне на информация на гражданите на съответната община по прилагане на системата за разделно събиране, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността.

Кметовете на общини с районно деление могат да сключват договори за всеки район поотделно.

8. Изпълнението на решенията на общото събрание на регионалните сдружения и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;

Общините, включени във всеки от регионите по чл.49, ал.9 от ЗУО, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. Общините от тези региони създават регионални сдружение по ЗУО.

9. Организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 от ЗУО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане

Извън наредбите уреждащи масоворазпространетите отпадъци попадат отпадъците от домакинствата и подобни, като пестициди от лични градинки, живачни термометри, перилни и почистващи препарати и други;

10. Разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане.

Биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини се събират разделно. Тези отпадъци, както и отпадъците от зелените площи към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане, по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда, в съответствие с Наредба за разделно събиране на биоотпадъците и Наредба за третиране на биоотпадъците;

11. Осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;

В населените места с районно деление изградените площадки следва да съответстват най-малко на броя на районите, така че предлаганите услуги да бъдат достъпни за жителите на общината. Общините могат самостоятелно да изграждат и експлоатират площадки за безвъзмездно предване на разделно събрани отпадъци или да сключват договори с лица, притежаващи необходимите документи по чл.35 от ЗУО. При неизпълнение изискванията,

отчисленията по чл. 64 от ЗУО се увеличават с 15 на сто за периода до отстраняване на неизпълнението.

12. Почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 – вкл. пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси и опорните пунктове за поддържане по смисъла на §1, т.1-3,6,9 и 10 от ДР на Закона за пътищата.

13. Осигуряването на информация на обществеността за дейностите по отпадъците чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;

14. Поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община и на площадките, осигурени от общините за безвъзмездно предаване на битови отпадъци

В общинската наредба по чл.22 от ЗУО се определят изискванията към площадките за пунктовете за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките (отнася се до пунктовете за предаване на посочените отпадъци в рамките на населените места, известни сред населението и като пунктове за вторични суровини).

15. Предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

Общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

Информация, планиране и финансиране във връзка с дейностите по отпадъците

Кметовете на общини организират събирането на информация за отпадъците, която отчитат пред ИАОС, съгласно Наредба № 1 от 04.06.2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

Информация се предоставя и на Националния статистически институт.

Кметът на общината разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците на територията на съответната община, която е неразделна част от Програмата за опазване на околната среда.

- Програмата се разработва и приема за период, който съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците.
- Актуализира се при промяна на фактическите и/или нормативните условия.
- Програмата се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на НПУО, включва мерки за изпълнение на задълженията на общината, приема се от Общински съвет и ежегодно до 31 март се отчита напредъка по изпълнение на мерките. Информацията се изпраща и до съответната РИОСВ.
- Министърът на околната среда и водите издава указания по разработване на общинските програми.

Процедура на екологична оценка на общинската програма за управление на отпадъците:

Общинската програма за управление на отпадъците преди приемането ѝ от Общинския съвет подлежи на съгласувателна процедура за Преценка на необходимостта от извършване на екологична оценка, в съответствие със Закона за опазване на околната среда и чл.2, ал.2, т.1 от Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми.

Закона за управление на отпадъците въвежда механизми за:

- Обезпечаване бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи за депата под формата на месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ или месечни отчисления в банкова сметка със специално предназначение блокирана за периода до приключване и приемане на мерките по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото.

Съгласно Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне на размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.), размерът на обезпеченията се актуализира на всеки три години от собственика на депото, регламентирани са начина на определяне и реда за изразходването им.

- За осигуряване на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение на изискванията по ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.
- Размерът на отчисленията е определен с Наредба №7, както следва:

Таблица 1: Определен размер на отчисленията по чл.64 от ЗУО лв./тон депониран отпадък на депа, отговарящи на нормативните изисквания

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 и всяка следваща
3	9	15	22	28	36	47	61	78	95

В същата наредба са определени условията и реда за изразходване на събраните средства.

Размерът на отчисленията за депонирани битови отпадъци се намалява, както следва:

1. с 50 на сто за изпълнение на целите за повторна употреба и рециклиране по чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО.
2. с 50 на сто за изпълнение на целите ограничаване на количествата депонирани битови биоразградими отпадъци, определени с наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.

Намаленията в размера на отчисленията се прилагат независимо едно от друго.

Дадена е възможност на общините за авансово намаляване размера на отчисленията.

Процедурата е регламентирана в Наредба №7 от 19.12.2013 г.

Разходите за дейности с битови отпадъци и изпълнение на задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация по ЗУО се предвиждат по бюджета на съответната община в размер, не по-малък от планираните за съответната година приходи от местни такси по чл.6, ал.1, буква „а” от ЗМДТ.

Контрол по управление на отпадъците:

Кметът на общината или оправомощено от него лице контролира дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци, дейности по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа, площадките за дейностите с ОЧЦМ и спазване на други изисквания, определени с наредбата по чл.22 от ЗУО.

Норми, относими към управление на отпадъците и ЗУО:

Закон за устройство на територията

Законът урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, изискванията към инвестиционното проектиране и строителството в страната, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели.

Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са определени като елементи на техническата инфраструктура – втора категория.

Законът съдържа разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради:

- оценката за съответствието на инвестиционните проекти със съществените изисквания към строежите обхваща проверката на тези проекти за съответствие с редица изисквания, включително и с изискванията за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване с цел осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране и постигане на съответните количествени цели за оползотворяване и рециклиране;
- премахването на строежи се извършва след одобряване на план за управление на строителни отпадъци, изискван от ЗУО;
- в разрешението за строеж се вписват мерките за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване и осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране;
- на фаза одобрение на строеж за въвеждане в експлоатация не се допуска въвеждане в експлоатация, когато: 1) липсва определен размер на отчисленията за единица депониран отпадък за последващо закриване и експлоатация по чл.60 от ЗУО; 2) не е издадено разрешение или регистрационен документ за дейности с отпадъци, когато такива се изискват по реда на ЗУО.

Закон за местните данъци и такси

Определя местните данъци и такси, включително такса „Битови отпадъци”, приходите от която постъпват в общинския бюджет.

Таксата се заплаща за услугите по:

- Събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места.
- Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно:
 - сметосъбиране и сметоизвозване;
 - обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения;
 - чистота на териториите за обществено ползване

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за

обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от ЗУО;

- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Кратък преглед на законодателството във връзка със строителните отпадъци

Строителни отпадъци - ангажменти на общините по ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали

Съгласно ЗУО общините са отговорни и за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата. Общините имат ангажменти по отношение на строителните отпадъци и когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи, както и в случаите, когато местната администрация е компетентна да одобрява и разрешава инвестиционните проекти, и по-конкретно – одобрението на планове за управление на отпадъците като неразделна част от инвестиционните проекти.

Изискването не се прилага за:

- разрушаване на сгради с РЗП под 100 кв. м;
- реконструкция, основен ремонт и/или промяна предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 500 кв. м;
- строеж на сгради с РЗП, по-малка от 300 кв. м;
- разрушаване на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, когато тяхното премахване е наредено по спешност от компетентен орган.

Планът за управление на строителните отпадъци се включва в обхвата на инвестиционните проекти по Глава 8 от ЗУТ, а за обектите, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект по ЗУТ, се изготвя като самостоятелен план.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци се установява:

- за строежите, за които се упражнява строителен надзор - с окончателния доклад по чл. 168 от ЗУТ на лицето, упражняващо строителен надзор, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при изпълнението на проекта;
- за строежите, за които не се упражнява строителен надзор - с отчет до кмета на общината по образец съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Докладите и отчетите се представят на органа, одобрил инвестиционния проект или плана за управление на строителни отпадъци и на съответната РИОСВ.

Основни положения:

- Третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и от премахването на строежите се извършват от възложителя на строежа или от собственика на строителните отпадъци;
- Предаването и приемането на строителните отпадъци се извършва само въз основа на писмен договор с лица, притежаващи документ по чл.35 от ЗУО;
- Възложителят на строителни работи (включително общините, когато са възложители на строителни дейности), с изключение на текущи ремонти, и възложителят на премахване на строежи изготвят План за управление на строителни отпадъци в обхват и съдържание, определени с Наредбата за управление на строителните отпадъци.

При строителство, разрушаване на законни строежи и доброволно премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, възложителят носи отговорност за изпълнението на целите, свързани с оползотворяване на материали от строителни отпадъци. Принудителното премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи се извършва от собственика или изпълнителя на разрушаването, селективно по материали. Кметът на общината отговоря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Тези разходи са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците кметът на съответната община подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение за събиране на вземането от задължените лица по реда на ГПК.

Считано от 14 юли 2014 г. възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третиранни строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи съгласно Приложение № 10 към Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Наредби и други документи на Община Пловдив свързани с управление на отпадъците

Общинският съвет - Пловдив приема Наредби, определящи условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, разработена съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове

по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси. Приетите наредби, имащи отношение към управлението на отпадъците на територията на общината са:

- Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Пловдив (Приета с Решение 215, взето с Протокол 12 от 10.07.2014г.)

Таблица 2 Проверка на съответствието на Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Пловдив със ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му

Нормативни актове	Съответствие/несъответствие с наредбата на Община Пловдив
Закон за управление на отпадъците (Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г., изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., Изм., ДВ, бр. 14 от 20.02.2015 г.)	Определени са условията и реда за събиране, транспортиране и третиране на отпадъци в съответствие с задълженията на общината. Определен е ред за предаване на отпадъци от черни и цветни метали от бита.
Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците	неприложимо
Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци	неприложимо
Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци	Определени са условия и ред за депониране и третиране на производствени отпадъци в инсталациите, на които община Пловдив е оператор
Наредба № 7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци	Неприложимо
Наредба № 1 от 04.06.2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри	Неприложимо
Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне на	Неприложимо

размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци	
Наредба за разделно събиране на биоотпадъците	Въведени са конкретни механизми за извършване на дейностите с биоотпадъците.
Наредба за третиране на биоотпадъците	Неприложимо
Наредба № 4 от 5.04.2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци	Неприложимо
Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори	Въведени са разпоредби в общинската наредба
Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти	Въведени са разпоредби в общинската наредба
Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване	Въведени са разпоредби в общинската наредба
Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки	Въведени са разпоредби в общинската наредба
Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми	Въведени са разпоредби в общинската наредба
Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства	Въведени са разпоредби в общинската наредба
Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали	Въведени са разпоредби в общинската наредба

В общинската наредба са детайлизирани текстовете на ЗУО и наредбите към него, разписани за конкретните условия на територията на Община Пловдив. Наредбата е в съответствие с действащото законодателство. Следва да се отбележи, че към момента на разработване на настоящия анализ, Закон за изменение и допълнение на Закона за управление на отпадъците е приет на първо четене. Обнародването му може да доведе до необходимост от изменение и допълнение и на общинската наредба. При промяна във всеки един от нормативните документи, уреждащи материята по управление на отпадъците, както и обоснована конкретна необходимост, същата следва да бъде приведена в съответствие.

- Наредба за опазване на околната среда на територията на Община Пловдив (Приложение към Решение № 199, Взето с Протокол № 10 от 28.05.2009г.; изм. и доп. с Решение №500, взето с Протокол №22 от 20.12.2012г.)
- Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Пловдив. (Приета с Решение № 80, взето с Протокол № 6 от 4.03.2003г...., изм. и доп. с Р. №206, Пр.№ 7 от 17.05.2016г).

Наредбата е приета от Общински съвет – Пловдив, на основание Закона за местните данъци и такси. Тази наредба урежда реда и начина за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги, предоставяни на физически и юридически лица на територията на общината, както и реда и сроковете за тяхното събиране. Такса за битови отпадъци се заплаща за услугите по събиране, извозване и обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване.

Таксата се определя в годишен размер с решение общинския съвет ежегодно въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи отделно за всяка дейност.

Към момента на разработване на анализа не е приет ЗИД на ЗМДТ. Приемането на новите разпоредби най-вероятно ще наложи актуализация на документа, уреждащ „такса за битови отпадъци”.

1.2. Програмни документи на национално и общинско ниво

Национални

Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. и Национална програма за предотвратяване на отпадъците, като неразделна част от плана. Основна цел на Плана е да прекъсне връзката между икономическия растеж и отпадъците, като подобри йерархията на управлението на отпадъците чрез разработване за първи път на подпрограма и мерки за предотвратяване на образуването на отпадъците, както и да постави конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на конкретни потоци отпадъци.

Националният план за управление на отпадъците 2014-2020 г. и Националната програма за предотвратяване на отпадъците, неразделна част от Плана, са приети с Решение № 831 на Министерския съвет от 22.12.2014 г.

Националният стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г. е първият план за страната, в който систематично се осъществява задълбочен анализ на проблемите за околната среда в резултат на депонирането на биоразградимите отпадъци, дефинират се проблемите и се идентифицират необходими мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за преодоляване на проблемите и за изпълнение на целите за поетапно намаляване

депонирането на тези отпадъци и увеличаване на тяхното рециклиране и оползотворяване. Очаква се в резултат на изпълнението на плана до 2020 г. да бъде предотвратено депонирането на над 5 млн.т. биоразградими отпадъци. Допълнителен ефект се постига от заместването на фосфатни торове в земеделието с компост. Мерките от плана са заложили и като ключови за постигане на целите на Третия национален план за действие по изменение на климата 2013-2020 г. за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „отпадъци“.

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020 г. е също първи за страната план в разглежданата област. В резултат на детайлни анализи на съществуващата ситуация, планът определя за първи път мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за увеличаване на рециклирането и оползотворяване на този поток отпадъци, който в страната основно се депонира. Главната стратегическа цел на плана е до 2020 г. да се намали вредното въздействие на строителните отпадъци върху околната среда чрез достигане на поне 70% ниво на рециклиране на строителните отпадъци. В изпълнение на мерките от плана са приети разпоредби в ЗУО от 2012 г. и е разработена и приета Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани строителни материали.

Национален план за управление на отпадъците **2014-2020 г.** и Национална програма за предотвратяване на отпадъците, като неразделна част от същия се разработват от МОСВ. Приети са с Решение № 831 на Министерския съвет от 22.12.2014 г. Основна цел на плана е да прекъсне връзката между икономическия растеж и отпадъците като подобри йерархията на управлението на отпадъците чрез разработване за първи път на подпрограма и мерки за предотвратяване на образуването на отпадъците, и да постави конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на конкретни потоци отпадъци.

Национален стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.

Основната цел на този документ е да осигури рамката за планиране на национално ниво, като осигури разумен подход при определянето и прилагането на адекватни мерки за оползотворяване и обезвреждане на утайките в рамките на съществуващата законодателна рамка, като се вземат предвид географските, общественно-икономическите и демографските условия в България.

Предмет на стратегическия документ е цялото очаквано количество образувани утайки от ГПСОВ в България до 2020 г., за което са предвидени национални цели за оползотворяване и пакет от мерки за тяхното постигане в краткосрочен (до 2016 г.), средносрочен (до 2018 г.) и дългосрочен (до 2020 г.) план.

Общински план за развитие на Община Пловдив за периода 2014 - 2020 г

Общинският план за развитие определя рамката за развитие в новия програмен период, като интегрира икономическите, екологичните, социалните и инфраструктурните аспекти на желания за устойчив и балансиран растеж на територията на общината като дефинира стратегически и специфични цели, приоритети и мерки.

ПУО е в подкрепа на достигането на стратегическа цел 4: ЖИЗНЕНА СРЕДА И СВЪРЗАНОСТ от Общинския план за развитие: Мярка 4.15. Въвеждане на системи за разделно събиране на битови отпадъци и подобряване ефективността на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци.

Очакван резултат: Ефективни комплексни дейности за управление на отпадъците.

Препоръчителни задачи: Доброто управление на отпадъците е задължително условие за устойчивото развитие на община Пловдив. Важността на дейността е потвърдена и от приоритетите на Оперативната програма за развитие на околната среда за периода 2013-2020. Тези обстоятелства мотивират насочването на инвестиции и различни инициативи с оглед на оптималното събиране, преработване, усвояване и повторна употреба на отпадъците.

Мярката се групира в две основни направления – организационни и функционални. Първата група извежда нуждата от информационни кампании и различни публични срещи и събития за създаването на разумно отношение спрямо употребата на продуктите, изхвърлянето и третирането на отпадъците. Изброената потребност се покрива и от съдържанието на Мярка 2.6, като двете мерки съвместно подпомагат постигането на „зелен” и устойчив начин на живот.

Функционалните изисквания към управлението на отпадъците налагат осигуряването на действаща система за събиране на отпадъците, включваща разполагането на специализирани контейнери и подвижен състав. Добавят се съоръженията за сепариране и рециклиране на отпадъците в търсене на последваща повторна употреба. Възможност за оползотворяване на отпадъците представлява и преработката им с оглед на добиването на електрическа или топлинна енергия.

Отделни компоненти на мярката са: изграждане на площадка за открито компостиране на биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини на територията на Община Пловдив; изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, минимум по една във всеки район на Община Пловдив; Изграждане на инсталация за рециклиране на строителни отпадъци (стационарна и мобилна).

Програма за управление на отпадъците 2014-2020

Програмата е разработена през 2014 г. като част от проект „Подобряване на стратегическото планиране в Община Пловдив“. За периода от приемането ѝ до момента се прилагат

мерките и дейностите заложи в нея, като напредъка по изпълнението се отчита ежегодно. Настоящата актуализация се извършва във връзка с привеждане на програмата в съответствие с Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед №РД-211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите.

1.3 Основни изводи и препоръки

На основата на направените анализи на националната и общинската нормативна рамка и програмни документи в областта на управлението на отпадъците, могат да се направят следните основни изводи:

- ❖ Националната правна рамка съдържа конкретни разпоредби, адресиращи обхвата, правата и задълженията на местните власти по отношение на управление на отпадъците, в т.ч. ангажиментите за поетапно увеличаване на количествата отпадъци, които се рециклират и оползотворяват, и намаляване на депонираните отпадъци.
- ❖ Прилага се Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Пловдив, приета на основание чл.22 от ЗУО, която отговаря на изискванията за обхват и съдържание.
- ❖ Общината осъществява контрол, мониторинг на напредъка и периодичен отчет за изпълнението на програмните документи. Препоръчително е отчетите да се публикуват на интернет страницата на общината.